

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 3, 2017, pp. 240 - 252

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน
REHEARSAL GUIDELINES TO DEVELOP SCHOOL SYMPHONIC BAND'S TONE QUALITY

นายณิตินัย พึ่งยา *

Nitinai Puengya

รศ.ดร.ณรุทธ์ สุตระจิตต์ **

Assoc. Prof. Narutt Suttachitt, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาเรื่องคุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน 2. นำเสนอแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีดำเนินการวิจัย โดยการศึกษา และวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) จากตำรา งานวิจัย สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและทำการสัมภาษณ์ (Interview) อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ จำนวน 4 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจำแนกข้อมูล การเปรียบเทียบ สรุปผล และสังเคราะห์ผล และนำมาสร้างเป็นแนวทางการฝึกซ้อม

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ประกอบด้วย คุณภาพเสียง ความแม่นยำของระดับเสียง ความสามารถในการควบคุมความดังเบา ความสามารถในการควบคุมลักษณะเสียง เทคนิคในการบรรเลง ความสามารถในการควบคุมจังหวะและอัตราความเร็ว ความสมดุลของเสียง วรรณกรรมดนตรี และความเป็นนักดนตรี 2. แนวทางในการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการฝึกซ้อม 2) การกำหนดเนื้อหาการฝึกซ้อม ซึ่งแบ่งเป็นด้านพื้นฐานทักษะการบรรเลง และด้านองค์ประกอบการบรรเลง 3) การกำหนดรูปแบบและวิธีการฝึกซ้อม แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ การแยกกลุ่มฝึกซ้อม การรวมกลุ่มฝึกซ้อม และการรวมวงฝึกซ้อม 4) การเลือกใช้โน้ตแบบฝึกหัด บทเพลง และอุปกรณ์ 5) การประเมินผลการฝึกซ้อม ครอบคลุม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nitinai.puengya@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: narutt.s@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The objectives of this research are to 1) study of the band's tone quality that is a standard for student symphonic band contest and 2) to propose rehearsal guidelines to develop school symphonic band's tone quality. This research is a qualitative research. Content analysis of books, researches, and information from the Internet were performed. Four expertise teachers were interviewed. Data was analyzed qualitatively by data classification, comparison, result conclusion and result synthesis. Later, rehearsal guideline was created.

Research findings reveal that 1. Band's tone quality that is a standard for student symphonic band contest consists of : tone quality, ability to control the intensity of sound, performing technique, ability to control the rhythm and tempo, tonal balance, musical literature, and musicianship. 2. Rehearsal guidelines to develop school symphonic band's tone quality are 1) to set training goal(s) 2) to determine the training content which can be divided to basic performing skill and performing composition 3) determine form and training steps which can be classified into 3 forms: individual training, group training and band training, 4) to select music note, exercise, music and equipment, and 5) training evaluation covering 3 areas: cognitive domain, psychomotor domain and affective domain.

คำสำคัญ: การฝึกซ้อม/ คุณภาพเสียง/ วงซิมโฟนิคแบนด์

KEYWORDS: Rehearsal/ Tone Quality/ Symphonic Band

บทนำ

วงซิมโฟนิคแบนด์ เป็นวงดุริยางค์เครื่องลมขนาดใหญ่ ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเครื่องลมไม้ (Woodwinds) กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง (Brass) และกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ (Percussions) บทเพลงที่ใช้บรรเลงมีตั้งแต่เพลงคลาสสิกที่ดัดแปลงโน้ตมาจากวงซิมโฟนีออร์เคสตรา ให้เหมาะสมกับรูปแบบวง บทเพลงบรรเลงทั่วไป รวมไปถึงบทเพลงที่มีการเรียบเรียงโดยเฉพาะ บางครั้งมีแนวการบรรเลงสำหรับเครื่องสายบางชิ้น เช่น เชลโล่ หรือดับเบิลเบส เพื่อให้บทเพลงมีความสมบูรณ์ตามความประสงค์ของผู้ประพันธ์ในการนำเสนอเนื้อหาการบรรเลง (พูนพิศ อมาตยกุล, 2559)

ปัจจุบันการประกวดวงดนตรีรูปแบบวงซิมโฟนิคแบนด์ระดับนักเรียนในประเทศไทยนั้น มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการประกวดขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถด้านดนตรี และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพทางด้านดนตรีอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีระเบียบวินัย มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการจัดกิจกรรมด้านดนตรีในสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนตาม จากเดิมเป็นลักษณะวงโยธวาทิต ที่เน้นการบรรเลงเพลงมาร์ชสำหรับเดินแถว มาเป็นวงรูปแบบนั่งบรรเลงในลักษณะวงซิมโฟนิคแบนด์มากขึ้น ในด้านรูปแบบการประกวดนั้น โดยเฉพาะภายใต้การจัดการประกวดโดยกรมพลศึกษา มีทั้งประเภทนั่งบรรเลง (Concert) เดินพาเหรด (Marching) และการแปรขบวน (Display) ในการประกวดรายการดังกล่าวได้รับความสนใจจากสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยส่งวงเข้าร่วมการประกวดตามระดับความสามารถในประเภทที่ระบุไว้

การประกวดประเพณีนั้บรเพลง (Concert) เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น จากจำนวนผู้สมัครเข้าร่วมการประกวดในรายการต่าง ๆ และมาตรฐานการบรรเลงที่พัฒนาขึ้นมาจากอดีต (กรมพลศึกษา, 2558)

นอกจากการประกวดประเพณีนั้บรเพลงของกรมพลศึกษา แล้ว ยังมีหน่วยงานที่จัดการประกวดในลักษณะเดียวกันอีก 2 รายการคือ การประกวดดนตรีรูปแบบวงซิมโฟนิคแบนด์ ธนาคารโรงเรียน จัดโดย ธนาคารออสติน และการประกวด Rangsit Music Competition ซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐานการประกวดที่มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะการประกวดนั้บรเพลง (Concert) ซึ่งเป็นการประกวดในรูปแบบของวงคอนเสิร์ตแบนด์ หรือวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ในระดับประเทศ จึงขอนำเสนอเนื้อหาด้านคุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนระดับประเทศ 3 รายการ และจากต่างประเทศ 2 รายการ

จากพัฒนาการของการจัดกิจกรรมวงซิมโฟนิคแบนด์ของประเทศไทย และในสถานศึกษา ที่มีรูปแบบและคุณภาพการบรรเลงที่ได้รับการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ประกอบกับกิจกรรมการประกวดในรูปแบบนั้บรเพลงที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถด้านดนตรีมากขึ้น จึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการฝึกซ้อมเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด และเป็นแนวทางในการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีทิศทาง การศึกษาเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ในการตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา เพื่อนำข้อสรุปที่ได้มาเป็นเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพเสียงรวมวง ประกอบกับการศึกษาหลักการฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นำผลการวิเคราะห์มาสรุปเป็นแนวทางในการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์อันเป็นประโยชน์ในการจัดดำเนินกิจกรรมด้านดนตรีรูปแบบวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนให้สำหรับครูผู้สอนในการปรับใช้ให้เหมาะสมในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเรื่องคุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาเรื่องคุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน 2. เพื่อนำเสนอแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) จากตำรา งานวิจัย สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ (Interview) จำนวน 4 ท่าน คือ 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชูวิทย์ ยุระยง 2.

อาจารย์วานิช โปตะวานิช 3. อาจารย์ดำริห์ บรรณวิทยกิจ 4. อาจารย์สุรพล ธีญญวิบูลย์ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

1. คุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ศึกษาจากเอกสารระเบียบการที่ระบุเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดประเภทนี้ทั้งบรรเลง รูปแบบวงซิมโฟนิคแบนด์ โดยเป็นการประกวดในประเทศไทย 3 รายการ และจากต่างประเทศ 2 รายการตามลำดับ ได้แก่ 1) การประกวดวงโยธวาทิตนักเรียน นักศึกษา ซึ่งถ้วยพระราชทานฯ โดยกรมพลศึกษา ประเภทนี้บรรเลง 2) การประกวดวงดนตรีรูปแบบ วงซิมโฟนิคแบนด์ ธนาคารโรงเรียน โดยธนาคารออมสิน 3) การประกวด Rangsit Music Competition โดยมหาวิทยาลัยรังสิต 4) การประกวด Singapore International Band Festival (SIBF) ประเทศสิงคโปร์ 5) การประกวดดนตรีโลก ณ เมืองเคอการ์เด ประเทศเนเธอร์แลนด์ (WMC) ประเภทคอนเสิร์ต นำเกณฑ์การตัดสินของทั้ง 5 รายการประกวดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาเลือกเกณฑ์การตัดสินที่ตรงกัน หรือเกณฑ์ที่มีเนื้อหาที่มีความสอดคล้องในเรื่องเดียวกันนำมาสรุปเป็นเกณฑ์มาตรฐานการตัดสิน เกณฑ์มาตรฐานที่ได้มาประกอบกับศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด หลักการสำคัญในการฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์สรุปเป็นหัวข้อเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน

2. แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ศึกษาทฤษฎีแนวคิดจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับหลักการฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน และทำสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ผล สร้างเป็นแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาเรื่องคุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน 2. นำเสนอแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน โดยศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) จากตำรา งานวิจัย สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ จำนวน 4 ท่าน ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. คุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน

ผู้วิจัยได้พิจารณาศึกษาเกณฑ์การตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนระดับประเทศ 3 รายการ และต่างประเทศ 2 รายการ ซึ่งมีรูปแบบการประกวดในลักษณะเดียวกัน และเกณฑ์ในการตัดสินที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน ได้แก่

1) การประกวดวงโยธวาทิต นักเรียน นักศึกษาซึ่งถ้วยพระราชทานฯ จัดโดยกรมพลศึกษา

- 2) การประกวดดนตรีประเภท Symphonic Band ธนาคารโรงเรียน จัดโดยธนาคารออมสิน
- 3) การประกวด Rangsit Music Competition จัดโดยมหาวิทยาลัยรังสิต
- 4) รายการ Singapore International Band Festival (SIBF) ณ ประเทศสิงคโปร์
- 5) รายการประกวดดนตรีโลก (WMC) ณ เมืองเคอการ์เต ประเทศเนเธอร์แลนด์

จากการวิเคราะห์เกณฑ์มาตรฐานการตัดสินการประกวดการนั่งบรรเลงระดับประเทศทั้ง 3 รายการ และการประกวดในต่างประเทศ 2 รายการ พบว่า คุณภาพเสียงรวมวง ประกอบด้วย 9 เรื่องสำคัญที่มีความสอดคล้องตรงกัน และใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาตัดสินการประกวด ได้แก่ คุณภาพเสียง (Tone Quality), ความถูกต้องแม่นยำของเสียง (Intonation), ความดังเบา (Dynamics), การควบคุมลักษณะเสียง (Articulations), เทคนิค (Technique), การควบคุมจังหวะ และอัตราความเร็ว (Rhythm and Tempo), ความสมดุลของเสียง (Balance and Ensemble), วรรณกรรมดนตรี (Music and Literature), และ ความเป็นนักดนตรี (Musicianship) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการฝึกซ้อมทักษะการรวมวง แสดงให้เห็นว่าการประกวดนั่งบรรเลงในระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ จะใช้องค์ประกอบพื้นฐานด้านการบรรเลงดนตรีเป็นตัวกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติได้ตรงกันของผู้เข้าร่วมการประกวด เป็นที่มาให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา

ตาราง 1 เปรียบเทียบเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน จาก 5 รายการการประกวด

เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	รายการประกวด				
	A	B	C	D	E
Tone Quality / Sound Quality	✓	✓	✓	✓	✓
Intonation	✓	✓	✓	✓	✓
Articulations	✓	✓	✓	✓	✓
Dynamics	✓	✓	✓	✓	✓
Technique	✓	✓	✓	✓	✓
Rhythm	✓	✓	✓	✓	✓
Tempo	✓	✓	✓	✓	✓
Balance	✓	✓	✓	✓	✓
Ensemble	✓	✓	✓	✓	✓
Music Literature	✓	✓	✓	✓	✓
Musicianship	✓	✓	✓	✓	✓
Style			✓		
Phrasing			✓	✓	
Interpretation				✓	✓
Tuning					✓
Nuancing					✓

- A = การประกวดวงโยธวาทิตนักเรียน นักศึกษา ซึ่งถวายพระราชทานฯ ในประเภทนั่งบรรเลง (กรมพลศึกษา, 2558)
- B = การประกวดวงดนตรีรูปแบบ วงซิมโฟนิคแบนด์ ธนาคารโรงเรียน โดยธนาคารออมสิน (ธนาคารออมสิน, 2559)
- C = การประกวด Rangsit Music Competition โดยมหาวิทยาลัยรังสิต (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2559)
- D = การประกวด Singapore International Band Festival (SIBF) ประเทศสิงคโปร์ (SIBF, 2016)
- E = การประกวดดนตรีโลก (WMC) ณ เมืองเคอการ์เต ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเภทคอนเสิร์ต (WMC, 2017)

2. แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการฝึกซ้อมทักษะดนตรีรูปแบบวงซิมโฟนิคแบนด์ รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากตำรา งานวิจัย สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ 4 ท่าน ควบคู่กับการศึกษาเกณฑ์มาตรฐานการตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน พบว่า แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ประกอบด้วย 5 เรื่องสำคัญ ดังนี้

1) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การฝึกซ้อม

2) การกำหนดเนื้อหาการฝึกซ้อม

2.1) ด้านพื้นฐานทักษะการบรรเลง ที่ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นฐานการใช้ลม (Breathing)

2) พื้นฐานการใช้ลิ้น (Tonguing)

3) พื้นฐานการใช้นิ้ว (Fingering)

4) พื้นฐานเรื่องรูปปาก (Embouchure)

5) พื้นฐานทักษะจังหวะ (Rhythmic)

2.2) ด้านองค์ประกอบการบรรเลง ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาดังต่อไปนี้

1) คุณภาพเสียง (Tone Quality)

2) ความแม่นยำของระดับเสียง (Intonation)

3) ความดังเบา (Dynamics)

4) จังหวะ และความเร็วจังหวะ (Rhythm & Tempo)

5) ลักษณะของเสียง (Articulations)

6) เทคนิค (Technique)

7) ความสมดุล และการบรรเลงรวมวง (Balance & Ensemble)

8) วรรณกรรมดนตรี (Music and Literature)

9) ความเป็นนักดนตรี (Musicianship)

3) การกำหนดรูปแบบ และวิธีการฝึกซ้อม

3.1 แยกกลุ่มฝึกซ้อม (Section Rehearsal)

3.2 รวมกลุ่มฝึกซ้อม (Part Rehearsal)

3.3 รวมวงฝึกซ้อม (Band Rehearsal)

4) การเลือกใช้น้ตแบบฝึกหัด บทเพลง และอุปกรณ์

5) การประเมินผลการฝึกซ้อม : ครอบคลุม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนพบว่า (1) คุณภาพเสียงรวมวงที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ประกอบด้วยเรื่องของ คุณภาพเสียง (Tone Quality), ความถูกต้องแม่นยำของเสียง (Intonation), ความดังเบา (Dynamic), การควบคุมลักษณะเสียง (Articulation), เทคนิค (Technique), การควบคุมจังหวะและอัตราความเร็ว (Rhythm and Tempo), ความสมดุลของเสียง (Balance and Ensemble), วรรณกรรมดนตรี (Music and Literature), และ ความเป็นนักดนตรี (Musicianship) (2) แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1. การกำหนดเป้าหมายการฝึกซ้อม 2. การกำหนดเนื้อหาการฝึกซ้อม แบ่งเป็นด้านพื้นฐานทักษะการบรรเลง และด้านองค์ประกอบการบรรเลง 3. การกำหนดรูปแบบและวิธีการฝึกซ้อม ประกอบด้วย การแยกกลุ่มฝึกซ้อม การรวมกลุ่มฝึกซ้อม และการรวมวงฝึกซ้อม 4. การเลือกใช้น้ตแบบฝึกหัด บทเพลง และอุปกรณ์ 5. การประเมินผลการฝึกซ้อม ครอบคลุม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

คุณภาพเสียงรวมวง และเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ในการตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน

จากการศึกษาวิเคราะห์ คำว่า “คุณภาพเสียงรวมวง” สำหรับงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยเรื่องของ คุณภาพเสียง (Tone Quality), ความถูกต้องแม่นยำของเสียง (Intonation), ความดังเบา (Dynamics), การควบคุมลักษณะเสียง (Articulations), เทคนิค (Technique), การควบคุมจังหวะและอัตราความเร็ว (Rhythm and Tempo), ความสมดุลของเสียง (Balance and Ensemble), วรรณกรรมดนตรี (Music and Literature), และ ความเป็นนักดนตรี (Musicianship) โดยรวมแล้วมีความสอดคล้องกันกับเกณฑ์ด้านดนตรีที่ใช้ตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ซึ่งนำมาเป็นเกณฑ์หลักในการตัดสิน

คุณภาพเสียงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของการบรรเลงดนตรี จากการศึกษาค้นคว้าด้วยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณภาพเสียงที่มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะมีความคิดเห็นที่ต่างกันในเรื่องรายละเอียดปลีกย่อย โดยสามารถจำแนกคุณภาพเสียงตั้งแต่รายเดี่ยว แต่ละเสียงของเครื่องที่บรรเลง คุณภาพเสียงรวมกลุ่มเฉพาะเครื่องดนตรี หรือประเภทเครื่องดนตรี จนเป็นคุณภาพเสียงรวมวง เมื่อบรรเลงพร้อม ๆ กันทั้งวง เริ่มตั้งแต่การเทียบเสียง การวอร์มอัพ จนถึงบรรเลงบทเพลงที่มีเนื้อหาที่ซับซ้อน และมีแนวบรรเลงที่ต่างกัน รวมเรียกว่าคุณภาพการบรรเลง (ซูวิทย์ ยุระยง, 2560) ซึ่งมีรายละเอียดที่มากขึ้นตามเนื้อหาของบทเพลง ซึ่งในองค์ประกอบทั้งหมดมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ โคฮัท (1996) ทอร์ตัน (2008) และคอนซัล (2016) เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องคุณลักษณะของเสียงที่ครอบคลุมพื้นฐานการบรรเลงเบื้องต้นในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของคุณภาพเสียงรวมวง โดยให้ความสำคัญในเรื่องของ

การฟัง (Ear training) เรื่องเกี่ยวกับดนตรี (Musicality) เช่น ความสมดุล (Balance) ลักษณะของเสียง (Articulations) ประโยคเพลง (Phrasing) จังหวะ (Rhythmic) รวมถึงเรื่องเทคนิค (Technique) เรื่องการหายใจ (Breathing) รูปปาก (Embouchure) การใช้ลิ้น (Tonguing) ความแม่นยำของเสียง (Intonation) และ วรรณกรรมของบทเพลง (Literature) (Kohut, 1996; Thornton, 2008; Contzius, 2016) สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งให้แนวคิดสำหรับเรื่องคุณภาพเสียงรวมวงว่านอกจากเสียงที่เข้ากันกลมกลืนกันแล้ว ทางปฏิบัตินั้นต้องสามารถควบคุมคุณภาพเสียงให้ได้ในทุกระดับความดังเบา (Dynamics) และครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านดนตรีในขณะที่บรรเลงไปด้วยกัน (ชูวิทย์ ยุระยง; ดำริห์ บรรณวิทยกิจ; วานิช โปตะวานิช; สุรพล ัญญวิบูลย์, 2560) นอกจากนั้นผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาการวอร์มอัพของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ของแฮนคอกซ์ และวาร์ด (2016) ซึ่งได้กล่าวไว้ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยเช่นกัน (Hancock & Ward, 2016)

ในการตัดสินใจการประกวดนั้น คณะกรรมการผู้ตัดสินจะพิจารณาจากการบรรเลงบทเพลงที่ใช้ในการประกวด โดยทั่วไปจะมีการกำหนดให้บรรเลงเพลงบังคับ และเพลงเลือกอิสระที่มีเนื้อหาเหมาะสมสำหรับการประกวด โดยมีเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีสำหรับตัดสินที่ชัดเจน แม้ว่าผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และสรุปเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ในการตัดสินใจการประกวดออกเป็นเรื่องต่าง ๆ 9 เรื่องแล้วนั้น มีข้อสังเกตที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเกณฑ์ในประเทศไทยด้วยกัน และของต่างประเทศ คือ การประกวดในประเทศไทยนั้น ในแง่การจัดหมวดหมู่ของเกณฑ์การตัดสินมีความสอดคล้องกัน แต่ยังมีมีความแตกต่างกันในรายละเอียดการประกวดนั้บรรเลงของกรมพลศึกษา และมหาวิทยาลัยรังสิตนั้นแบ่งออกเป็น 3 หมวดหลักเหมือนกัน ได้แก่ 1. เสียง (Tone) 2. เทคนิค (Technique) 3. ความเป็นนักดนตรี (Musicianship) (กรมพลศึกษา, 2558; มหาวิทยาลัยรังสิต, 2559) การประกวดของธนาคารออมสิน แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ 1. คุณภาพและคุณสมบัติของเสียง 2. การตีความ 3. การถ่ายทอดอารมณ์ 4. รูปแบบ (ธนาคารออมสิน, 2559) เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาจะพบว่ามีความสอดคล้องกันในทางปฏิบัติ แต่มีข้อแตกต่างในรายละเอียดปลีกย่อยด้านเทคนิคที่ใช้บรรเลงของแต่ละหมวด ซึ่งในต่างประเทศจะมีการจัดแบ่งหมวดหมู่ของเกณฑ์ในการตัดสินเป็น 3 หมวด คือ 1. เสียง (Sound) 2. เทคนิคการบรรเลง (Technique) 3. การแสดงออกทางดนตรี (Musical Performance) โดยเฉพาะในหมวดที่ 3 นั้น ต่างกันตรงที่ต่างประเทศใช้เรื่องของ การตีความการบรรเลง (Interpretation) ในเนื้อหาส่วนรอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การตัดสินของประเทศไทยในเรื่องของ วรรณกรรมดนตรี (Music and Literature), และ ความเป็นนักดนตรี (Musicianship)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพเสียงรวมวง และเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ในการตัดสินใจการประกวด จะมีความสอดคล้องกับแนวคิดด้านดนตรีศึกษาของ ฌูรท์ สุทธิจิตต์ (2554) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับสาระดนตรี ไว้ดังนี้ คือ ประกอบด้วย 1. เนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี (จังหวะ, ทำนอง, เสียงประสาน, ลักษณะของเสียง, สีสัน, รูปพรรณ, รูปแบบ) และวรรณคดีดนตรี (ประวัติดนตรี, บทเพลง) 2. ทักษะดนตรี (การฟัง, การร้อง, การเคลื่อนไหว, การเล่น, การสร้างสรรค์, การอ่าน) (ฌูรท์ สุทธิจิตต์, 2554) ซึ่งสามารถนำ

แนวคิดทั้งเนื้อหา และแนวคิดทั้ง 2 ส่วนนี้เป็นขอบเขตในการกำหนดเนื้อหาการฝึกซ้อม อันเป็นส่วนสำคัญ ส่วนหนึ่งในแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน

การฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์ให้มีประสิทธิภาพ เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อม เพื่อวางแผนการซ้อมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการบรรเลง แนวทางการฝึกซ้อมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การฝึกซ้อมมีขอบเขตที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้พัฒนา และสร้างแนวทางการฝึกซ้อมขึ้นจากแนวคิดเรื่องโครงสร้างการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2559) ควบคู่กับการศึกษาวิเคราะห์จากเกณฑ์ด้านดนตรีที่ใช้ในการตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียน ระดับประเทศ 3 รายการ และจากต่างประเทศ 2 รายการ ประกอบกับการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และสรุปวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ 4 ท่าน เพื่อให้ได้แนวทางการฝึกซ้อมที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1) การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การฝึกซ้อม

การกำหนดเป้าหมายการฝึกซ้อม หรือวัตถุประสงค์การฝึกซ้อมให้ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญมาก เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการฝึกซ้อมทักษะดนตรี ช่วยให้การฝึกซ้อมมีขอบเขตการซ้อมและทิศทางที่ชัดเจน ชูชาติ พิทักษากร (2559) ศิลปินแห่งชาติ ให้แนวคิดว่า การฝึกซ้อมโดยไม่มีการวางแผนและไม่มีวิธีการที่เหมาะสมอาจเป็นการเสียเวลาเปล่า (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2535) ซึ่งครูผู้สอนหรือผู้อำนวยเพลงจะเป็นผู้วางแผนกำหนดทิศทางในการฝึกซ้อม รวมถึงจะช่วยให้สามารถกำหนดเนื้อหา เลือกใช้นิตแบบฝึกหัด และบทเพลงที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการฝึกซ้อม ทำให้การฝึกซ้อมในแต่ละครั้งมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลสัน (1970), กรีน (1997), คอนท์ซียัส (2016) ที่ได้กล่าวไว้ตรงกันเกี่ยวกับความสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกซ้อม (Bodergaven., Van, P., Wilson., Robert, H, 1970; Feldman, Contzius, 2016; Green, 1997)

2) การกำหนดเนื้อหาการฝึกซ้อม

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2554) ให้แนวคิดที่สอดคล้องกับชูชาติ พิทักษากร (2559) ศิลปินแห่งชาติ และวิลสัน (1970) ว่า เมื่อมีเป้าหมายการฝึกซ้อมที่ชัดเจน จะเป็นกรอบในการกำหนดเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกซ้อมเพื่อให้การฝึกซ้อมบรรลุเป้าหมายตรงกัน (ชูชาติ พิทักษากร, 2559; ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2554; Bodergaven., Van, P., Wilson., Robert, H, 1970) ทอร์ตัน (2008) และคอนสียัส (2016) กล่าวถึงสิ่งสำคัญในการฝึกซ้อมควรพิจารณาให้ครอบคลุมหลักการ 2 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นฐานทักษะการบรรเลง ซึ่งโดยทั่วไปจะครอบคลุมเรื่อง การใช้ลม (Breathing), การใช้ลิ้น (Tonguing), การใช้นิ้ว (Fingering), รูปปาก (Embouchure), ทักษะจังหวะ (Rhythmic) (Thornton, 2008; Contzius, 2016) 2) ด้านองค์ประกอบ การบรรเลง อันเป็นส่วนประกอบสำคัญของคุณภาพเสียงรวมวง เป็นส่วนที่ผู้วิจัยนำผลวิเคราะห์ด้านเกณฑ์มาตรฐานการตัดสินการประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนมาเป็นตัวกำหนดเนื้อหา ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ทั้ง 4 ท่าน กล่าวคือ การ

ฝึกซ้อมควรพิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาในทุกมิติของการบรรเลง โดยอยู่บนพื้นฐานของการควบคุมคุณภาพเสียงที่ดี (ซูวิทย์ ยุระยง; ดำริห์ บรรณวิทยกิจ; วานิช โปะะวานิช; สุรพล ธัญญวิบูลย์, 2560)

ซึ่งในทางปฏิบัติสำหรับการจัดหมวดหมู่เนื้อหาฝึกซ้อม โดยได้รับการแนะนำจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ ให้แบ่งออกเป็น 3 หมวด โดยอาศัยการแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาจากเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินการประกวดเป็นหลักในการพิจารณา คือ 1. ด้านเสียง (Tone / Sound) ประกอบด้วย : คุณภาพเสียง (Tone Quality), ความถูกต้องแม่นยำของเสียง (Intonation), ความสมดุลของเสียงรวม (Balance & Ensemble) 2. ด้านเทคนิค (Technique) ประกอบด้วย : จังหวะและความเร็วจังหวะ (Rhythm & Tempo), ลักษณะของเสียง (Articulations), ความดังเบา (Dynamics) 3. ด้านการแสดงออกทางดนตรี (Musicianship / Musical Performance) ประกอบด้วย : ประโยคและวรรคตอน (Phrasing), ความดังเบา (Dynamics), วรรณคดีดนตรี (Music & Literature) (สุรพล ธัญญวิบูลย์, 2560) ข้อสังเกตคือ ในการตัดสินการประกวดให้ความสำคัญกับเรื่องวรรคตอนและประโยคเพลง (Phrasing) จึงควรกำหนดในองค์ประกอบเนื้อหาการบรรเลงในหมวดที่ 3 ด้านการแสดงออกทางดนตรี (Musicianship) ส่วนเรื่องของความดังเบา (Dynamics) นั้น อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า สามารถพิจารณาอยู่ในหมวดที่ 2 ด้านเทคนิค (Technique) และ หมวดที่ 3 ด้านการแสดงออกทางดนตรี (Musicianship) (SIBF, 2016; WMC, 2017; สุรพล ธัญญวิบูลย์, 2560)

3) การกำหนดรูปแบบ และวิธีการฝึกซ้อม

วิธีการฝึกซ้อมให้ได้คุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากการฝึกซ้อมส่วนตัวแล้ว เบื้องต้นประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) แยกกลุ่มฝึกซ้อม (Section Rehearsal) โดยทั่วไปเป็นการแยกตามกลุ่มเครื่องดนตรีชนิดเดียวกัน เช่น กลุ่มของฟลูต (Flute) กลุ่มของแซกโซโฟน (Saxophone) หรือกลุ่มของทรอมโบน (Trombone) เป็นต้น ซึ่งการแยกฝึกซ้อมตามกลุ่มเครื่องดนตรี จะช่วยให้ปรับเนื้อหาการเล่นตามโทนเสียงของเครื่องชนิดเดียวกัน สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาทักษะการเล่นด้วยการฝึกซ้อมเทคนิคเครื่องเดียวกันได้ในเวลาที่กำหนดไว้ 2) รวมกลุ่มฝึกซ้อม (Part) การรวมกลุ่มฝึกซ้อมเป็นลักษณะของกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเดียวกัน เช่น กลุ่มเครื่องลมไม้ (Wood Wind) กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง (Brass) กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ (Percussions) เป็นการฝึกซ้อมเพื่อปรับเนื้อหา และพัฒนาทักษะการบรรเลงโดยการอิงหลักของธรรมชาติเสียงของเครื่องดนตรีเป็นหลัก เพื่อปรับเสียงรวมเข้าด้วยกันในประเภทเครื่องเดียวกันก่อนที่จะฝึกซ้อมรวมวง (ซูวิทย์ ยุระยง; สุรพล ธัญญวิบูลย์, 2560)

นอกจากนั้น การรวมกลุ่มฝึกซ้อม (Part Rehearsal) อาจจับกลุ่มโดยพิจารณาแนวการบรรเลงเป็นหลัก เช่นกลุ่มเครื่องดนตรีที่เล่นแนวทำนองด้วยกัน กลุ่มที่บรรเลงแนวประสานเสียงด้วยกัน หรือ กลุ่มที่เล่นโครงสร้างจังหวะหลักด้วยกัน 3) รวมวงฝึกซ้อม (Band Rehearsal) เป็นการฝึกซ้อมรวมโครงสร้างการบรรเลงทุกส่วน โดยมีครูผู้สอน หรือผู้อำนวยการวงเป็นผู้ควบคุมการฝึกซ้อมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สิ่งหนึ่งที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการฝึกซ้อม คือ ครูผู้สอน ต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหา การฝึกซ้อมให้นักเรียน ต้องวิเคราะห์ ประเมินปัญหา และหาวิธีการฝึกซ้อมที่เหมาะสมให้นักเรียน (ดำริห์ บรรณวิทยกิจ; วานิช โปะะวานิช, 2560)

4) การเลือกใช้โน้ตแบบฝึกหัด บทเพลง และอุปกรณ์

โน้ตแบบฝึกหัด บทเพลง และอุปกรณ์ เป็นสื่อ และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียน นักดนตรีเกิดการพัฒนา การฝึกซ้อมโน้ตแบบฝึกหัดพื้นฐานเทคนิคการบรรเลงด้านต่าง ๆ มีการเรียบเรียง ออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งาน แบบฝึกหัดที่นิยมใช้สำหรับวงซิมโฟนิคแบนด์ ได้แก่ 3D Band Book, Symphonic Band Technique, Essential for Band (ดาร์ห์ บรรณวิทยกิจ, 2560) เป็นต้น โดยครูผู้ฝึกสอนควรพิจารณาเลือกใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์การฝึกซ้อม ควบคู่ไปกับการเลือกบทเพลงที่มีโครงสร้างองค์ประกอบทางดนตรีที่ครบถ้วน และเนื้อหาเหมาะสมกับระดับความสามารถ ช่วยพัฒนาทักษะการบรรเลงในทุกมิติ ไปพร้อมกันกับพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวง

โดยในการฝึกซ้อมรูปแบบต่าง ๆ ควรใช้อุปกรณ์ช่วยเพื่อให้มีการวัดมาตรฐานเบื้องต้น เช่น เครื่องเทียบเสียง (Tuner) เพื่อใช้ปรับระดับเสียงให้ตรงกัน ใช้เครื่องตั้งจังหวะ (Metronome) ช่วยเรื่องความคงที่ของการฝึกเทคนิคเครื่องร่วมกัน หรือเครื่องคีย์บอร์ด (Keyboard) ช่วยฝึกเรื่องการฟังเสียงที่ถูกต้องในขณะรวมวง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ 4 ท่าน กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า คุณภาพเครื่องดนตรีมีผลต่อคุณภาพเสียง การเลือกใช้เครื่องดนตรีที่มีมาตรฐานที่ดี ทำให้ระดับเสียงที่เล่นออกมามีความตรงของเสียงที่ถูกต้อง รวมถึงอะคูสติคของห้องซ้อมหรือ สถานที่ฝึกซ้อม มีผลต่อความรู้สึกของนักดนตรีด้วยเช่นกัน ควรพิจารณาเลือกใช้ และให้ความสำคัญกับสองสิ่งนี้เบื้องต้น (ชูวิทย์ ยุระยง; ดาร์ห์ บรรณวิทยกิจ; วานิช โปะตะวานิช; สุรพล ธัญญวิบูลย์, 2560)

5) การประเมินผลการฝึกซ้อม

การประเมินผลการฝึกซ้อมเป็นการตรวจสอบ และวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกซ้อมว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งในความเป็นจริงของการฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์ ครูผู้สอนจะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการบรรเลงเป็นหลัก ควรประเมินการฝึกซ้อมให้ครอบคลุมหลักการเบื้องต้นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2559) รวมถึงการประเมินจากสภาพจริง ทั้งก่อนการฝึกซ้อม ระหว่างการฝึกซ้อม และหลังการฝึกซ้อม โดยใช้วิธีการสังเกต และบันทึกในแบบสังเกตเพื่อดูพัฒนาการของนักเรียนให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านไปพร้อมกัน ทั้งนี้อาจทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นกับเวลาและความเหมาะสม เช่น ประเมินผลภาพรวมการฝึกซ้อมในขณะรวมวง ประเมินผลรายกลุ่มเครื่องดนตรี หรือประเมินผลรายบุคคล กรณีที่ในวงมีความหลากหลายของระดับความสามารถ ครูผู้สอนควรแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่า 2 ปีขึ้นไป และกลุ่มนักเรียนเริ่มต้นฝึกหัดไม่ถึง 2 ปี เพื่อให้สะดวกในการฝึกซ้อมและการประเมิน

ประโยชน์อีกประการของการประเมินผล ช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงปัญหา และข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการฝึกซ้อม โดยครูผู้สอนสามารถทำในรูปแบบการบันทึกการซ้อมหลังเสร็จสิ้นการฝึกซ้อมแต่ละครั้ง หรือทำแบบประเมินลักษณะการตรวจสอบรายการ (Check List) ตามเนื้อหาต่าง ๆ โดยประกอบด้วยเนื้อหาเรื่องต่าง ๆ ของการบรรเลง และสอดคล้องตรงกันกับเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ในการตัดสินการประกวด เพื่อ

ช่วยให้สะดวกในการทำงาน สามารถประเมินการฝึกซ้อม และช่วยในการวางแผนการซ้อมครั้งต่อไปได้อย่าง
รัดกุม

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาคุณภาพเสียงรวมวง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ตัดสินการ
ประกวดวงซิมโฟนิคแบนด์นักเรียนเป็นแนวทางในการศึกษา ประกอบกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา
งานวิจัย สัมภาษณ์อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านวงซิมโฟนิคแบนด์ รวมถึงสืบค้นข้อมูลเรื่องที่เกี่ยวข้องทาง
อินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปผล และสังเคราะห์ผล นำมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการฝึกซ้อมอย่างมี
หลักการ สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษารายละเอียดเชิงลึกในเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องได้ต่อไป
2. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงรวมวงของวงซิมโฟ
นิคแบนด์นักเรียน โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานด้านดนตรีที่ใช้ตัดสินการประกวดเป็นหลัก ครูผู้สอนควรพิจารณา
ปรับใช้ตามความเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน เวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อม และการใช้งาน ควร
ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาคุณภาพเสียงเฉพาะกลุ่มเครื่องดนตรีแต่ละ
กลุ่ม เพื่อหาแนวทางการฝึกซ้อมเฉพาะกลุ่มเครื่องดนตรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ควรทำการศึกษาด้านแนวทางในการประเมินผลการฝึกซ้อมทักษะการบรรเลงของวงซิมโฟนิค
แบนด์ในมิติต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงได้อย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับโครงสร้าง
แนวทางด้านอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมพลศึกษา. (2558). *แนวทางการจัดประกวดวงโยธวาทิต*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เอส. ออฟเซ็ท
กราฟฟิคดีไซน์.
- ชูชาติ พิทักษากร, บรรยาย, 7 กันยายน 2559.
- ชูวิทย์ ยุระยง, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2560.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2554). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2559). *วิธีวิทยาการสอน*. เอกสารประกอบการเรียน. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2535). *สาระดนตรีศึกษา: แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรง บรรณวิทยกิจ, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2560.
- ธนาคารออมสิน. (2559). *ข้อ 5: หลักเกณฑ์การตัดสินและการให้คะแนน*. เอกสารการประชุมชี้แจง

พูนพิศ อมาตยกุล. (2559). *แตรสยาม*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน)
ระเบียบการประกวดดนตรีประเภท Symphonic Band สำหรับธนาคารโรงเรียน. สืบค้นจาก
<http://www.gsb.or.th/getattachment/e9effdf3-d884-4872-b79b-c2b057888fc/attachment.aspx>

มหาวิทยาลัยรังสิต. (2559). *เกณฑ์การตัดสินการประกวด*. เอกสารโครงการการประกวด Rungsit Music Competition 2016 ครั้งที่ 11.

วานิช โปตะวานิช, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2560.

สุรพล ธีญญวิบูลย์, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2560.

ภาษาอังกฤษ

Bodergaven, P. V., Wilson, H. R. (1970). *The school music conductor*. Hall & McCreary Company. United states of America.

Feldman, E., Contzius, A. (2016). *Instrumental music education : Teaching with the musical and practical in harmony*. New York, NY: Routledge.

Green, E. A. H.,(1997). *The modern conductor*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Hancock, C. B.; Ward, J. P. (2016). *Warm-Up activities of middle and high school band directors participating in state-level concert band assessments*. Update: Applications of Research in Music Education. Vol 34, Issue 2, pp. 29 - 36 Retrieved from
<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/8755123314548045>

Kohut, D. L., (1996). *Instrumental music pedagogy techniques for school band and orchestra directors*. Stipes Publishing L.L.C., United States of America.

SIBF. (2016). *SINGAPORE INTERNATIONAL BAND FESTIVAL 2016: Marking Scheme*.

Retrieved from <http://www.sibf.sg/competition-information/marking-scheme/>

Thornton, P. (2008). *Effective rehearsal techniques: infusing your daily rehearsals with musical concepts: FMEA 2008 CONFERENCE*. Tampa Convention Center: Florida.

WMC. (2017). *Rules for concert contest harmony / fanfare 2017 1st, 2nd and 3rd division*.

Retrieved from

<http://wmc.nl/application/files/6114/6651/6074/RULESCONCERTCONTESTSHARMONYFANFARE123-2017.pdf>